

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2017 ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ
ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ

Εξεταζόμενο μάθημα: ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: -----

ΤΟ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ 11 ΣΕΛΙΔΕΣ

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από είκοσι πέντε (25) ερωτήσεις.

Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

Όλες οι απαντήσεις πρέπει να καταγραφούν στο **Τετράδιο Απαντήσεων**.

Σε κάθε απάντηση αναγράφετε **τον αριθμό της ερώτησης**.

Οι μονάδες βαθμολόγησης αναγράφονται στο τέλος κάθε ερώτησης.

Ερώτηση 1

Σε συζήτηση στην τάξη για την ιστορικότητα του προσώπου του Χριστού, ένας θεολόγος καθηγητής έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει τις παρακάτω μαρτυρίες:

- α. Τις εξωχριστιανικές ιστορικές μαρτυρίες
- β. Την Παλαιά Διαθήκη
- γ. Την ύπαρξη εκατομμυρίων μαρτύρων
- δ. Τα θαύματα του Χριστού και των Αγίων

Ποια από τις πιο πάνω θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως πρώτιστη απόδειξη για την ιστορικότητα του προσώπου του Ιησού Χριστού;

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων το γράμμα που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση. Υπάρχει μόνο μία ορθή απάντηση.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 2

Κατά τη διδασκαλία της διδακτικής ενότητας της Β΄ Λυκείου για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Ορθοδοξίας, οι μαθητές διερωτώνται κατά πόσον η Εκκλησία διατηρεί ανόθευτη την αλήθεια της διαμέσου των αιώνων. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά της Εκκλησίας θα επιλέξετε ως το κατεξοχήν κριτήριο της γνησιότητας της Εκκλησίας;

- α. Τις ακολουθίες της Εκκλησίας
- β. Την αποστολική διαδοχή
- γ. Το κήρυγμα της Εκκλησίας
- δ. Την τέλεση των μυστηρίων

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων το γράμμα που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση. Υπάρχει μόνο μία ορθή απάντηση.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 3

Για κάθε μια από τις πιο κάτω προτάσεις για το πρόσωπο της **Παναγίας** κρίνετε κατά πόσο αποτελεί παρανόηση της δογματικής αλήθειας της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

- α. Γεννήθηκε απαλλαγμένη από το προπατορικό αμάρτημα
- β. Έλαβε το χάρισμα της πλήρους αγιότητας κατά τον Ευαγγελισμό
- γ. Το σώμα της Θεοτόκου «μετέστη» στον ουρανό μετά τον θάνατό της
- δ. Ονομάζεται Παναγία γιατί αντιστοιχεί στην αγιότητα της Αγίας Τριάδας
- ε. Ως μητέρα του Θεανθρώπου είναι και Θεοτόκος και Χριστοτόκος

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων για το κάθε γράμμα κατά πόσο αποτελεί παρανόηση (π.χ. ερώτηση 3α – παρανόηση ή ερώτηση 3α – δεν είναι παρανόηση)

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 4

Διδάσκετε τα χαρακτηριστικά της βυζαντινής εικόνας στην Α΄ Λυκείου και θέλετε να κάνετε αναφορά στη Μακεδονική σχολή αγιογραφίας. Ποιου αγιογράφου, από τους παρακάτω, θα χρησιμοποιήσεις εικόνες ως πηγή και εποπτικό υλικό για τη διδασκαλία των χαρακτηριστικών της Μακεδονικής σχολής;

- α. Φώτη Κόντογλου
- β. Θεοφάνη
- γ. Γεωργίου Καλλέργη
- δ. Μανουήλ Πανσέληνου

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων το γράμμα που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση. Υπάρχει μόνο μία ορθή απάντηση.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 5

Κατά τη διδασκαλία του περιεχομένου της Προτεσταντικής Μεταρρύθμισης οι μαθητές προέβησαν στις παρακάτω διατυπώσεις.

- α. Ο Λούθηρος υποστήριζε ότι ο δίκαιος Θεός επιδιώκει τη σωτηρία του ανθρώπου χωρίς αντάλλαγμα
- β. Ο Λούθηρος με τη θυροκόλληση των 95 θέσεων, στον μητροπολιτικό ναό της Βιτεμβέργης (1517μ. Χ.), είχε ως σκοπό την κάθαρση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας από υπερβολές και καταχρήσεις
- γ. Για τον Λούθηρο η σωτηρία δεν είναι δώρο Θεού αλλά εξαρτάται από τις αγαθές πράξεις
- δ. Για τον Λούθηρο, η σωτηρία ως δώρο Θεού, εξαρτάται μόνο από την πίστη στον Χριστό

Για κάθε μια από τις πιο πάνω διατυπώσεις κρίνετε κατά πόσο αποτελεί παρανόηση.

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων για το κάθε γράμμα κατά πόσο αποτελεί παρανόηση (π.χ. ερώτηση 5α – παρανόηση ή ερώτηση 5α – δεν είναι παρανόηση)

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 6

Στη διδακτική ενότητα «Η κινεζική θρησκεία» της Β΄ Λυκείου, ένας μαθητής δίνει τις πιο κάτω απαντήσεις στο ερώτημα για τα χαρακτηριστικά του Ταοϊσμού.

- α. Το Τάο είναι η πηγή του παντός και γεννά τη «μεγάλη ενότητα» (Τάι-τσι)
- β. Σύμφωνα με τον Φιλοσοφικό Ταοϊσμό, το Τάο ως μητέρα των πάντων είναι «γιανγκ» και θεωρείται ως δημιουργική αρχή
- γ. Για την επίτευξη μιας αρμονικής κατάστασης στη περιοχή των διανθρώπινων σχέσεων οι Κινέζοι καταφεύγουν στον Θρησκευτικό ή Λαϊκό Ταοϊσμό
- δ. Οι Κινέζοι προστρέχουν στην Ταοϊστική παράδοση για την επίτευξη υγείας και μακροβιότητας

Αξιολογήστε τις πιο πάνω δηλώσεις ως Ορθές ή Λανθασμένες.

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων το κάθε γράμμα με τον αντίστοιχο χαρακτηρισμό (π.χ. Ερώτηση 6α - Ορθή ή 6α - Λανθασμένη).

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 7

Ένας εκπαιδευτικός διδάσκει τη διδακτική ενότητα για το κοινωνικό πρόβλημα στη Γ΄ Λυκείου. Με αφορμή την οικονομική κρίση στις μέρες μας, θέλει να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν το φαινόμενο σύμφωνα με το οποίο ομάδες πληθυσμού των ανεπτυγμένων δυτικών κρατών περιθωριοποιούνται. Για κάθε μια από τις παρακάτω επισημάνσεις δηλώστε κατά πόσο είναι σύμφωνη με τη χριστιανική παράδοση.

- α. Ο θεσμός της ιδιοκτησίας είναι αποτέλεσμα της πτώσης του ανθρώπου
- β. Η πρακτική της ελεημοσύνης είναι η καλύτερη απάντηση στο κοινωνικό πρόβλημα
- γ. Με την κατάλληλη προσοχή είναι σχετικά εύκολο η συσσώρευση του πλούτου να γίνεται με δίκαιο και νόμιμο τρόπο
- δ. Για την Εκκλησία, υπεύθυνος για το κακό είναι μόνο εκείνος που το διαπράττει

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων το κάθε γράμμα με τον αντίστοιχο χαρακτηρισμό (π.χ. Ερώτηση 7α – Σύμφωνη με τη χριστιανική παράδοση ή 7α - Δεν είναι σύμφωνη).

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 8

Ένας θεολόγος καθηγητής διδάσκει από την Ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου την ανάπτυξη του Μοναχισμού στην Κύπρο. Σε άσκηση αξιολόγησης ζητά από τα παιδιά να εντοπίσουν τις Σταυροπηγιακές μονές που βρίσκονται στην Κύπρο. Για κάθε μια από τις πιο κάτω μονές Γράψτε κατά πόσο είναι Σταυροπηγιακή:

- α. Μονή Τροοδίτισσας
- β. Μονή Χρυσορογιάτισσας
- γ. Μονή Αγίου Νεοφύτου
- δ. Μονή Αποστόλου Βαρνάβα
- ε. Μονή Παναγίας του Μαχαιρά
- στ. Μονή Παναγίας του Κύκκου

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων το κάθε γράμμα με τον αντίστοιχο χαρακτηρισμό (π.χ. Ερώτηση 8α – Σταυροπηγιακή ή 8α - Δεν είναι Σταυροπηγιακή).

(Μονάδες 3)

Ερώτηση 9

Ποιοι από τους πιο κάτω ναούς που έχουν ανεγερθεί **κατά τη Βυζαντινή περίοδο** στην Κύπρο περιλαμβάνονται στον κατάλογο της UNESCO.

- α. Σταυρού του Αγιασμάτη
- β. Αγίου Νικολάου της στέγης
- γ. Παναγίας της Αγγελόκτιστης
- δ. Αγίου Ιωάννη του Λαμπαδιστή
- ε. Παναγίας της Ασίνου
- στ. Παναγία του Άρακα

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων το κάθε γράμμα με τον αντίστοιχο χαρακτηρισμό (π.χ. Ερώτηση 9α – Περιλαμβάνεται στον κατάλογο της UNESCO ή 8α - Δεν περιλαμβάνεται).

(Μονάδες 3)

Ερώτηση 10

Ένας θεολόγος καθηγητής διδάσκει τη διδακτική ενότητα «Ο χριστιανικός κόσμος σήμερα» της Γ΄ Γυμνασίου. Ο βασικός στόχος του είναι να εντοπίζουν οι μαθητές, τις προσπάθειες της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας για ανανέωσή της στον 20^ο αιώνα. Στην προσπάθειά του αυτή αναφέρεται σε μια σειρά από αλλαγές/καινοτομίες που επέφερε η Β΄ Σύνοδος του Βατικανού στη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία. Για κάθε μια από τις παρακάτω αναφορές κρίνετε αν αποτελούν αποφάσεις της Β΄ Συνόδου του Βατικανού.

- α. θεσπίστηκε το Παπικό Πρωτείο
- β. επιβλήθηκε η Λατινική γλώσσα στη λατρεία
- γ. προτάθηκε η μεγαλύτερη προσέγγιση και κατανόηση των άλλων χριστιανικών ομολογιών
- δ. καθορίστηκε οι πιστοί να κοινωνούν μόνο σώμα Χριστού

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων το κάθε γράμμα με τον αντίστοιχο χαρακτηρισμό (π.χ. Ερώτηση 10α – Αποτελεί απόφαση ή 10α - Δεν αποτελεί απόφαση).

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 11

Ένας θεολόγος καθηγητής διδάσκει στην Α΄ Λυκείου το μυστήριο του Βαπτίσματος. Έχοντας ως στόχο να καταστήσει τους μαθητές ικανούς να προσεγγίζουν την προϊστορία του Βαπτίσματος, δίνει στα παιδιά για επεξεργασία το πιο κάτω κείμενο από την *Πρώτη Απολογία* του φιλόσοφου και μάρτυρα Ιουστίνου (100-165 μ.Χ.) που αναφέρεται στους κατηχούμενους.

«Καθώς πολλοί πείθονται και πιστεύουν ότι όσα διδάσκουμε και λέμε είναι αληθή και αναλαμβάνουν να ζήσουν κατά το δυνατόν αναλόγως, εντέλλονται να προσεύχονται και να παρακαλούν τον Θεό με νηστείες, για την άφεση των παρελθόντων αμαρτημάτων τους, ενώ και παράλληλα εμείς προσευχόμαστε και νηστεύουμε μαζί τους»

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων τέσσερις (4) προϋποθέσεις ένταξης των ανθρώπων στους κόλπους της Εκκλησίας των πρώτων χριστιανικών χρόνων.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 12

Κατά τη διδασκαλία της διδακτικής ενότητας για τον φανατισμό της Β΄ Λυκείου, ο εκπαιδευτικός επιδιώκει την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης των μαθητών. Για να πετύχει τον σκοπό αυτό αντιπαραβάλλει τα αίτια του φαινομένου του φανατισμού με τη ζωή και τις πρακτικές της Εκκλησίας που αρνούνται τον φανατισμό.

Αντιπαραβάλετε στο Τετράδιο Απαντήσεων δύο (2) από τα αίτια του φανατισμού με δύο από τις πρακτικές της Εκκλησίας που απορρίπτουν τον φανατισμό.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 13

Κατά τη διδασκαλία της διδακτικής ενότητας «Η Εκκλησία και το οικολογικό πρόβλημα» της Γ΄ Λυκείου, ο εκπαιδευτικός θέλει να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τις θεολογικές απόψεις για την αντιμετώπιση του οικολογικού προβλήματος.

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων τρεις (3) θεολογικές απόψεις και εξηγήστε το νόημα της κάθε μιας από αυτές. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 75 λέξεις.

(Μονάδες 6)

Ερώτηση 14

Σε συζήτηση μεταξύ συναδέλφων θεολόγων καθηγητών και καθηγητριών υποστηρίζεται η άποψη ότι η εικόνα της Αγίας Τριάδας που απεικονίζει τον Θεό - Πατέρα σαν ηλικιωμένο, τον Υιό σαν νέο και το Άγιο Πνεύμα σαν περιστέρι, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εποπτικό μέσο για τη διδασκαλία του δόγματος της Αγίας Τριάδας.

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων αν συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την άποψη αυτή. Τεκμηριώστε με δύο (2) επιχειρήματα τη γνώμη σας. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 75 λέξεις.

(Μονάδες 3)

Ερώτηση 15

Κατά την επεξεργασία της διδακτικής ενότητας «Ναοδομία και αγιογραφία» της Γ΄ Γυμνασίου, εξηγείτε τη σύνθεση του δογματικού κύκλου του ναού.

A. Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων πού τοποθετείται η Παναγία σύμφωνα με τον δογματικό κύκλο του ναού και γιατί. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 50 λέξεις.

B. Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων με ποιο προφητικό γεγονός της Παλαιάς Διαθήκης από την ύλη της Α΄ Γυμνασίου θα συνδέατε την αιτιολόγηση της απάντησής σας. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 50 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 16

Κατά τη διδασκαλία της διδακτικής ενότητας για το Ισλάμ ο θεολόγος καθηγητής έχει ως σκοπό να παρουσιάσει μια σειρά από διατάξεις οι οποίες ρυθμίζουν την καθημερινή ζωή των μουσουλμάνων.

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων σε ποιο κείμενο της ισλαμικής παράδοσης θα ανατρέξει. Γράψτε επίσης ποια τάξη νομικών είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη, τη διδασκαλία και την εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 25 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 17

Στην Α΄ Λυκείου, στο πλαίσιο της διδασκαλίας της Θείας Λειτουργίας και συγκεκριμένα της Μικρής Εισόδου, συζητάτε με τους μαθητές το νόημα των τελουμένων της και τα συνδέετε με τη δημόσια δράση του Χριστού.

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων δύο (2) στοιχεία της Μικρής Εισόδου. Εξηγήστε τι συμβολίζει το κάθε στοιχείο που θα αναφέρετε στην απάντησή σας. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 25 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 18

Κατά τη διδασκαλία του μυστηρίου του Βαπτίσματος στην Α΄ Λυκείου μία θεολόγος επιδιώκει τη διασύνδεση του μυστηρίου με την Παλαιά Διαθήκη.

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων τρεις (3) προτυπώσεις του Βαπτίσματος στην Παλαιά Διαθήκη που διδάσκονται στην Α΄ Γυμνασίου, στις οποίες μπορεί να αναφερθεί η θεολόγος. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 50 λέξεις.

(Μονάδες 3)

Ερώτηση 19

Κατά τη διδασκαλία της διδακτικής ενότητας «Η Εκκλησία της Κύπρου στα χρόνια της Βυζαντινής αυτοκρατορίας» ο θεολόγος καθηγητής θέλει να ερμηνεύσει τον τίτλο του Προκαθήμενου της Εκκλησίας της Κύπρου ως Αρχιεπισκόπου «Νέας Ιουστινιανής και πάσης Κύπρου».

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων το ιστορικό γεγονός με το οποίο συνδέεται ο τίτλος αυτός. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 50 λέξεις.

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 20

Στο πλαίσιο της διδασκαλίας της διδακτικής ενότητας για τον Ιουδαϊσμό, μία θεολόγος καθηγήτρια ζητά από τους μαθητές της να επισημάνουν τις διαφορές ανάμεσα στους Μεταρρυθμισμένους και Ορθόδοξους Ιουδαίους σε σχέση με τα τελούμενα στη Συναγωγή.

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων δύο (2) διαφορές που διακρίνουν τις δύο ομάδες. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 50 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 21

Κατά τη διδασκαλία του εισαγωγικού μαθήματος στη Β΄ Γυμνασίου για την Ιουδαϊκή κοινωνία στα χρόνια του Χριστού, έχετε ως διδακτικό στόχο να κάνετε κατανοητό στους μαθητές τον διαχωρισμό του Ισραηλιτικού κόσμου σε θρησκευτικές ομάδες στα χρόνια του Χριστού.

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων τις θρησκευτικές ομάδες του Ισραηλιτικού κόσμου και ένα χαρακτηριστικό για την κάθε μια από αυτές. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 50 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 22

Μία θεολόγος καθηγήτρια διδάσκει στη Β΄ Λυκείου τη διδακτική ενότητα «Η Βασιλεία του Θεού: Όραμα αλλιότικης ζωής ή ουτοπία;». Ο εκπαιδευτικός της στόχος είναι να συνδέσει τους «Μακαρισμούς» με την αντιμετώπιση διαχρονικών κοινωνικών προβλημάτων.

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων τέσσερις Μακαρισμούς συνδέοντάς τους με την αντιμετώπιση προβλημάτων της εποχής μας. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 75 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 23

Στο πλαίσιο της διδασκαλίας της διδακτικής ενότητας «Τι είναι το Άγιο Πνεύμα» της Β΄ Λυκείου, χρησιμοποιείτε τον εκκλησιαστικό ύμνο σύμφωνα με τον οποίο το Άγιο Πνεύμα «συγκροτεί όλον τον θεσμό της Εκκλησίας».

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων τέσσερις (4) εκφράσεις του θεσμού της Εκκλησίας που επιβεβαιώνουν την παρουσία του Αγίου Πνεύματος στη ζωή της Εκκλησίας. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 75 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 24

Ο εκπαιδευτικός διδάσκει στην Γ΄ Γυμνασίου τη σχέση Χριστιανισμού και Ελληνισμού και θέλει να αναδείξει τις επιδράσεις του Χριστιανισμού στην Ελληνική σκέψη.

Γράψτε με συντομία στο Τετράδιο Απαντήσεων τέσσερις από τις επιδράσεις του Χριστιανισμού στον Ελληνισμό. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 100 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 25

Ο θεολόγος καθηγητής στη διδασκαλία των αφρικανικών θρησκευμάτων στην Β΄ Λυκείου, επιδιώκει να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν την έννοια του υπέρτατου Θεού.

Γράψτε στο Τετράδιο Απαντήσεων τέσσερα (4) στοιχεία που αφορούν την έννοια του υπέρτατου θεού στα οποία πρέπει να αναφερθεί ο εκπαιδευτικός κατά τη διδασκαλία του. Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 40 λέξεις.

(Μονάδες 4)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ